

Jörgen Dahlie

SCANDINAVIAN IMMIGRATION, ASSIMILATION AND SETTLEMENT PATTERNS IN CANADA: LARGE LANDSCAPE LIMITED IMPACT?

Jörgen Dahlie
University of British Columbia

Ole Jonassen, Danish-born artist who emigrated to Kingston, Ontario in 1949, remarked that "to be borne a Dane is really nothing to brag about; it can happen to the best of families over there . . . Yet, to be an up-rooted Dane, aspiring to top rank Canadianhood, is another slice of cheddar." Substitute Finn, Swede, Norwegian for Dane, and his observation is appropriate enough. For the almost 450,000 people of Scandinavian descent who now make Canada their home, their arrival, location, and history of accommodation, has had its own distinctive character. Yet, I would argue that from the host society's perspective, their presence has had a remarkably subdued impact. I would further venture that the vast dimensions of this country have worked to dilute their actual numbers, to muffle their voices, and to selectively absorb or modify their cultural heritages. From the Scandinavians' point of view, however, their experiences might generally be seen to be largely positive: they have enjoyed a large measure of material success, suffered relatively little overt discri-

mination, retained their fundamental value systems, and carved out their own niche in the Canadian mosaic. What follows then, in this paper, are a number of observations which illustrate both my interpretation and the Scandinavians' own estimate of their experience.

If one looks first to the settlement patterns, the most obvious findings are that Scandinavians have tended to be western Canadian oriented. The number who settled in Quebec and the Atlantic provinces have been disproportionately small, despite the fact that Halifax was a major port of entry and despite the great distances needed to reach prairie and the Pacific coast locations. Secondly, one will note the second-stage immigration pattern from American states, notably the Dakotas and Minnesota. And, finally, one would be struck by the sizeable number of distinctively Danish, Norwegian, Finnish, and Swedish settlements, that one might label "ethnic outposts" in a country whose geographic features and natural resources were not always hospitable to immigrants. I am referring here to such widely scattered communities as New Denmark (New Brunswick), Pass Lake (Ontario), New

Paper Presented to Finn Forum III
Migration Conference - Turku, Finland
September 5-9, 1984

Stockholm and New Finland (Saskatchewan), Dalum (Alberta), Sointula and Bella Coola (British Columbia), of which more later. Two further observations on the settlement patterns must be noted, namely, the more pronounced preference of Finnish immigrants for central Canada (e.g., Sudbury, Thunder Bay) when compared to the other Scandinavians, and the stronger preference of Swedes and Norwegians for urban locations, particularly with respect to original immigrants moving further west.

Settlement patterns were of course determined by the timing and by overall fluctuation in the immigration rate and here it is appropriate to recall the most salient characteristics of the inward flow of Scandinavians to Canada. In the 20th century, the decade of the 1920's witnessed the greatest influx of Scandinavians: just over 20,000 each from Denmark, Norway, and Sweden, and almost 30,000 from Finland. In stark contrast, the 1930's saw only a handful, except for the surprising number of Danes - 1300, who arrived in 1937. The post-World War II picture brought about another dramatic shift, with Danish and Finnish immigrants coming in sizeable numbers while Norwegian and Swedish emigration declined very substantially. In the 1950's, for example, the number of Danes and Finns coming to Canada was two to three times the total of Norwegians and Swedes (27,752 Danes, 16,048 Finns, 8091 Norwegians, and 6131 Swedes). For the most part, post-war immigrant's settled primarily in urban regions, as illustrated by the fact that many Danes settled in Calgary, Edmonton, Vancouver, and Toronto, whereas in the 1920's they went almost directly to rural regions. The character of recent immigration also reflects a greater percentage of technically skilled and higher educated professionals, in short, immigrants who are more mobile and deliberate in selecting their destination in Canada.

Any attempt to generalize about the assimilation process of Scandinavians in Canada must first take into account a complex set of factors and variables. The conven-

tional wisdom on Scandinavians is, that except for early radical tendencies among some of the Finns, they quickly became more or less invisible members of society. In this view, their absorption by the host society was held to be essentially without conflict or trauma: since they espoused similar democratic values, came from supposedly superior Nordic/Teutonic stock, and were eager to learn the language of this new homeland, assimilation was quick and painless. Such an interpretation, needless to say, has been modified in recent years. If one looks at documents and records from within the Scandinavian ethnic communities themselves, it would appear that assimilation was not always straightforward, nor was adoption of host society norms entirely automatic or without specific reservations.

One can look, as a case in point, at some of the "ethnic outposts" or enclaves to illustrate the foregoing. Many settlements, notably Bella Coola, Dalum, New Denmark, Sointula or New Stockholm were characterized by utopian or religiously-inspired motives in their founding. Some of these took on self-consciously Norwegian, Danish, Finnish or Swedish cultural forms. For example, well over a century since the New Denmark colony was established, the Lutheran church there continues to be reflective of Danish social conscience that places a premium on civility, communitarian values, and respect and care for the aged. In Dalum, while the folk school is no longer active, Grundtvig's idealism survives in the importance attached to life-long education. The Norwegian character of Bella Coola has been greatly modified since its turn-of-the-century missionary zeal was nurtured by isolation, but some of early pioneering attitudes toward the wilderness, hard work, and conservation persist. The history of Sointula's ill-fated utopian experiment has often been told, sometimes to the exclusion, however, of the permanent legacy represented in the Finnish-language library still to be found in that Malcolm Island settlement.

What has often been overlooked in the discussion of Scandinavian adaptation to

Canadian society, is the significance of their own press. It is true that the Scandinavian ethnic newspapers are dying, **Norrøna** (Norwegian), **Modersmaalet** (Danish), and **Nya Svenska Posten** (Swedish) being only pale copies of their robust predecessors. Given the widely dispersed settlement pattern of Scandinavians, the wonder is that any ethnic publications survived at all. But founding a newspaper often had the highest priority: **Aika** in Sointula, **Sandfluen** in the short-lived Danish settlement on Cape Scott, and **Canada Skandinaven**, first published in Vancouver in 1911, were all deemed essential to the first settlers and the subsequent history of these groups reveals that the ethnic press performed a crucial function in the evolving pattern of Scandinavian participation in Canadian society. The press was not only the principal educational agency for these people but also served as the institutional link, the forum for reiterating the cultural values of the homeland. To detail the extent to which the ethnic press dealt with the leading social, economic, and political issues of the time would go beyond the scope of this presentation, however, one example can be cited. **Canada Skandinaven**, in its resolute defence of the literary, cultural, and linguistic traditions of the Old Country, made a strong plea for Scandinavians to retain their own values, to draw upon their own considerable resources, and to resist the kinds of host nation pressures toward Anglo-conformity. By calling attention to their own rich traditions and through opening the paper to a variety of viewpoints, the ethnic press gave Scandinavians a heightened sense of place and worth in a new land that was to modify assimilation in subtle ways.

Although it is not possible to document with precision how the assimilative process took place, different kinds of evidence point to less than a straightforward progression. For example, in the distinctively Norwegian communities surrounding Camrose (Alberta) and Outlook (Saskatchewan), church schools and colleges retained the Lutheran philosophy so that even in the 1980's Camrose Lutheran College (similar to numerous

counterparts in the U.S.) represents a persistence of non-mainstream values. If one looks to something entirely different -- Scandinavians and the sport of skiing -- one finds additional evidence that for many immigrants skiing became an institution to mediate the passage from outsider to full participant in society. For many Scandinavians, to cite an example, Falun, Lahti, and Holmenkollen were symbolic of the highest athletic traditions, and their own skiing experiences were always viewed in the light of those competitions. It was a kind of social activity which gave them a certain freedom and opportunity within an ethnic group who shared the same values. The fact that Finns, Swedes, and Norwegians came a half-century too soon to capitalize on the sport of skiing in Canada, simply underlines the point that they viewed the sport from a different perspective and their impact on the rest of the country was thereby lessened.

To look now to the present decade, what can one conclude about the Scandinavian presence in Canada? Is it the case that they have blended so smoothly into the host society that they are no longer discernible? Have they lost whatever peculiar or unique characteristics they brought to Canada, in other words, has the cultural baggage been mislaid in transit? Some years ago, an extensive survey of the so-called non-official languages was conducted in Canada and the conclusion seemed to suggest that Scandinavians had been the least successful in retaining the ancestral languages. Social scientists were understandably cautious in interpreting the results but some were of the view that language issue was not that critical to cultural identity. Be that as it may, I would suggest that the existence "symbolic ethnicity" among Scandinavians is of such importance that it is premature to speak of wholesale assimilation or to dismiss entirely their impact on Canadian society. On one level, the strength of ethnic organizations, societies, and associations has never been as pronounced even if it is hard to document, for example, what it is that is idelibly Norwegian about the Sons of Norway fraternal

organization, the Stordahl Health/Sports Society, or similar associations inspired at one point by Old Country institutions. On quite another level, one finds a tremendous number of Scandinavian enterprises -- the Bethany Care Centre (Calgary) Nordmanns-Forbundet, Dania and Normanna Rest Homes (Burnaby), The Danish Canadian Club (Edmonton), Association for the Advancement of Scandinavian Studies -- to suggest that Scandinavians have perhaps worked out other ways to make their presence felt across this nation. In the old days,

as Jan Eisenhardt put it a year ago, "we brought to Canada the symbols of Denmark that we missed, or wanted to show off to our fellow Canadians" but suggests that today there is much more a sense that Scandinavians no longer are concerned about that kind of impact. Perhaps the large landscape has made it possible for Scandinavians to work out much more individual destinies for its immigrants. After all, the outposts have served their purpose and are now part of history.

Bibliographic Note

Readers interested in following up on some of the observation in this address should consult the following sources (in addition to those mentioned in the): on settlement patterns, education, and acculturation see my "Notes Toward a History of Scandinavian Educational Initiatives. . ." **Review Journal of Philosophy & Social Science**, vol. 1, nos. 1 & 2 (1976), 90-104, "Learning on the Frontier: Scandinavian Immigrants and Education in Western Canada," **Canadian and International Education** (Dec., 1972), 56-66, "From Ringsaker to Instow: A Norwegian Radical's Saskatchewan Odyssey" in **Ethnic Canadians: Culture and Education**, ed., Martin Kovacs (Regina: 1978), 97-107; "No Fixed Boundaries: Scandinavian Responses to Schooling

in Western Canada," in **Emerging Ethnic Boundaries**, ed., D. Juteau Lee (Ottawa: 1979), 117-129; "Negroes, Finns, Sikhs: Education and Community Experience in British Columbia," in **Sounds Canadian**, ed., Paul Migus (Toronto: 1975), 76-92 (with J. Donald Wilson); and the special issue of **Canadian Ethnic Studies**, vol. X, (1979) on "Ethnic Radicals" (co-edited with J. Donald Wilson). See also the report **3rd Danish Canadian Conference Alberta Region Calgary, Alberta** (Ottawa: 1984), for quotations on the Danes. For observations on skiing see my unpublished paper "New World, Old Sport -- Scandinavians and Skiing in the Canadian West, 1920-1940" presented to the 37th annual Pacific Northwest History conference, Bellingham, Washington, May 17-19, 1984.

KAUPUNKITUTKIMUKSEN HAASTEITA SOSIOLOGIALLE

1970- ja 1980-lukujen vaihteessa iloitsivat suomalaiset sosiologit siitä, että olivat jälleen löytäneet suomalaisen yhteiskunnan. 1960-luvulla sosiologit olivat keskeisesti esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa, mutta 1970-luvulla he keskittyivät enemmän pohtimaan omaa tiedettään, joka oli ajautunut kriisiin. 1970-luvun loppuvuosina oli sosiologian tila jo selkiintymässä ja suomalaisen yhteiskunnan tutkiminen elpyi. Ensimmäisenä uudenlaista sosiologista tutkimusta tuottivat elämäntapatutkijat, jotka asettivat tehtäväkseen selvittää "miten ihmiset todella elävät". Tämä otteeltaan 60-luvun survey-sosiologiasta selvästi eronnut tutkimussuuntaus onnistui jäsentämään huomattavasti tuoreemmin ja herkemmin ihmisten elämää kuin aikaisempi elinolosuhdetutkimus. Elämäntapatutkimuksen peruslangi levisi nopeasti julkisuuteen, papitkin paheksuivat ja moralisoivat saarnoissaan nykyelämän privatisoitumista. Pappien ja naistenlehtien toimittajien jälkeen myös yhdyskuntasuunnittelijat kiinnostuivat elämäntapasosiologiasta, jota voidaankin pitää sosiologian keskeisimpänä antina 1980-luvun kaupunkitutkimukselle, vaikkei elämäntapatutkimus luonteeltaan olekaan ollut varsinaista kaupunkisosiologiaa vaan pikemminkin perhesosiologiaa.

Kaupunkikehityksen determinanttien tutkimiseen

Vaikka elämäntapatutkimuksen tapaiseen tutkimusotteeseen kohdistuu edelleenkin yhdyskuntasuunnittelijoiden taholta toiveita ja

Ympäristöministerion järjestämässä "SUOMALAISTEN KAUPUNKIEN MUUTOS" -tutkijaseminaarissa Espoossa 30. 31.10.1984 pidetty alustus

odotuksia, ei sosiologien mielestäni pitäisi lähteä suinpäin vastaamaan naihin haasteisiin. Ihmisten "todellisen" elämän penkomiessa ei ole enää tehtävissä läpimurtoja. Kun sosiologit innostuivat tirkistelemään kansan elämää, jäi talouden, vallan ja päätöksenteon tutkiminen kesannolle. Talla hetkellä ei ole tärkeintä selvittää sen tyyppisiä asioita kuin miten ihmisten arkipäivä tai ongelmat eroavat erityyppisissä kaupunginosissa. Mielenkiintoisempaa olisi selvittää, mitkä päätökset ja ratkaisut ovat vaikuttaneet siihen, että eri kaupunginosat ovat erilaisia. Toisin sanoen pitäisi tutkia myös muita yhteiskunnan subjekteja kuin perhettä ja ihmistä. Kaupunginosat ja lähiöt sen enempää kuin kylätkään eivät ole yhteiskunnan todellisia subjekteja, ne eivät tee ratkaisuja ja valintoja. Kunnan elimet, suunnittelijat, pankit, rakennusyhtiöt, puolueet ja muut vastaavat organisaatiot tekevät valintoja ja ratkaisuja, ne ovat todellisia subjekteja. Rötösherroja jahtaavat toimittajatkin ovat tässä suhteessa raapaiseet suomalaista kaupunkikehitystä syvemältä kuin sosiologit.

Kaupunkikehityksen determinanttien parempi tunteminen antaa myös paremmat valmiudet kaupunkien tulevaisuuden tutkimiselle, ainakin sen pitäisi tuoda enemmän yhteiskunnallisia välityksiä nykyiseen teknologisen determinismin värittämään tulevaisuuden pohdiskeluun.

Monipuolisempiin aineistoihin

Vaatus siirtyä kansan tutkimisesta kaupunkikehityksen todellisten determinanttien tutkimiseen edellyttää myös metodista uudelleen painotusta. Sellaisia kaupunkikehityksen subjekteja kuin kuntaa, rakennusyhtiöi-

13, pankkeja ja suunnitteluorganisaatioita ei voida tutkia sen paremmin kyselylomakkeita lähettämällä kuin pehmeillä, empaattisilla nauhurihaastatteluillakaan. Eri organisaatioiden toiminnasta on kerättävä hyvin sekalaisia ja epäyhtenäisiä aineistoja. Yhden ison aineiston pyörittelyn sijasta tarvitaan monien, pienempien aineistojen ja tietojen yhdistelyä.

Käsitteiden tarve

Vaikka Suomessa ei varsinaisia kaupunkisosiologeja kovin monta olekaan, niin erilaiset suunnittelu- ja tutkimuselimet ovat täynnä sosiologisen koulutuksen saanutta väkeä, joka vuosittain suoltaa tekstiä varastohyllyihin metreittäin. Mutta ilman yksittäisiä havaintoja yhdistävää, jäsentävää ja kasitteellistävää teoreettisempaa otetta nämä selvitykset ovat yleensä pelkkää kertakäyttökamaa. Kaupunkisosiologinen perustutkimus puuttuu. Kun empiirisiä havaintoja jäsentäviä peruskäsitteitä suomalaisesta nykykaupungista ei ole kehitetty, ei eri tutkimusten välille löydy yhdyssidettä eikä tutkijoiden välille keskustelua. Hyvin samanlaisia kaupunkirakenteen eriytymisilmiöitä saatetaan tutkia Helsingin, Tampereen ja Turun seuduilla, mutta pelkillä käyriillä, kartoilla ja faktoreilla ei tutkimusten välille löydy dialogia eikä tietoa pääse kovin tehokkaasti kasaautumaan. Kovin paljon apua ei tässä tilanteessa ole formaalisista malleista tai yllihistoriallisista, abstrakteista teorioista. Tarvittaisiin erityisesti suomalaisten kaupunkien nykyisiä kehitystendenssejä kuvaavia ja selittäviä käsitteitä.

Pikkukaupunkien erityisluonne

Eras kaupunkitutkimuksessa pahasti laiminlyöty alue on pienten ja keskisuurten kaupunkien erityisluonne. Suurimpia kaupunkijamme koskevien tutkimusten perusteella ei voi tehdä kovin luotettavia yleistyksiä pienempien kaupunkien olosuhteista. Etenkin pääkaupunkiseutua koskevalla tutkimuksella ei ole mitään yleisempää merkitystä, koska alue on niin poikkeuksellinen Suomessa.

Kuitenkin pääkaupunkiseutua koskevat tutkimukset ja tiedot hallitsevat hyvin yksipuolisesti kaupunkikehityksestä ja -elämästä käytävää keskustelua.

Tutkimuksellisesti täysin unohdettu taajamatyypit ovat maalaiskuntien kuntakeskukset tai kirkonkylät kuten kansa niitä nimitää. Kehitysalueiden kuntakeskuksista on huomaamatta kehittymässä uusi pikkukaupunkien ryhmä, kun jäljelle jäänyt väki on siirtynyt syrjäkyliltä kunnan keskustaajamaan. Esimerkiksi sellaisenkin erämaapitäjän kuin Ilomantsin kirkonkylä yltäneet vielä tämän vuosikymmenen lopussa kaupunkikeskuksen palveluvarustukseen. Maalaiskuntien kuntakeskukset ovat paisuneet erityisesti 1970-luvun aikana ja ovatkin se yhdyskuntatyypit, joka Suomessa on viimeisen kymmenen vuoden aikana eniten muuttunut, niin ulkoisesti kuin sosiaalisestikin. Keskellä laajoja, erämaistuvia maaseutualueita sijaitsevien muutaman tuhannen asukkaan "pikkukaupunkien" luonne ja suhde ympäristöönsä on aivan erityinen, mutta tutkijoille melko tuntematon maailma.

Aluekehityksen tutkimusta ei saa laiminlyödä

Kun maaseudulta kaupunkeihin ja kehitysalueilta Etelä-Suomeen suuntautuneet muuttovirrat ovat ehtyneet, on muuttoliiketutkimuskin entistä enemmän painottumassa kaupunkialueiden sisäisten muuttojen ja asunnonvaihtojen tutkimiseen. Tämän tapainen uudelleen suuntautuminen onkin perusteltua, sillä kunnan sisäisen muuttoliikkeen tutkimus oli suuren muuton aikana unohduksissa. Tässä aluekehityksen uudessa vaiheessa ei pitäisi kuitenkaan laiminlyödä myöskään kaupungin ja maaseudun välisen suhteen tutkimusta ja sen pohtimista, mikä merkitys laajemmalla aluekehityksellä on kaupunkien kehitykseen.

Nykyisen kaukumuuton tasoittumisvaiheen ei tarvitse olla mikään ikuinen ilmiö. Useat tekijät ovat jälleen kasvattamassa muuttopaineita syrjäkylä-Suomessa. Julkisen sektorin työpaikkojen voimakas lisääntyminen kehitysalueilla on hidastumassa, viimei-

seen tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyvät lait edistävät työvoiman alueellista liikkuvuutta, alueelliset työttömyyserot ovat suuret jne. Mitään suuren muuton mittaista muuttoaaltoa ei kuitenkaan enää ole tulossa, sillä nuorisoiäluokat ovat rajusti supistuneet.

Muuttopaineen mahdollisen purkautumisen merkitys olisikin huomattavasti ratkai-

sevampi kehitysalueen maaseudulla kuin muuttoliikkeen tuloalueilla, sillä se supistaisi kohtalokkaasti useiden syrjäkyläien pienentyneitä nuorisoiäluokkia ja tuhoaisi asutuksen jatkumisen edellytyksiä. Kuitenkin muuttopaineen purkautuminen sotkee myös pääkaupunkiseutua koskevia suunnitelmia ja ennusteita, mikäli koko maan aluekehityksen seuraaminen unohtuu.

